

Anton Ingolič:

Kratkorepec v velikem svetu

Hitronožec je še mnogo govoril o tem in onem, toda Kratkorepec ga je poslušal le z enim ušesom, kajti od bolečin je kar stokal in se zvijal. Tu di na plano ni več hotel. Šele drugi dan, ko ga je premagala lakota, je stopil iz skrivališča. A bil je opreznejši kakor prej; ostajal je v bližini luknje in ob vsakem najmanjšem šumu je takoj smuknil vanjo.

Ko sta se naslednje noči odpravljala spat, sta nenadoma zaslišala ob vhodu v rov nejasen šum. Stegovala sta ušesa in napeto prisluškovala; Kratkorepec se je že začel tresti po vsem životu. Da bi ga nekoliko pomiril, mu je zašepetal Hitronožec, čeprav je tudi nje-ga obhajala groza:

»Najbrž je Mesarica. Zavohala naju je, a ne boj se, do naju ne more!«

Toda šum ni prenehal. Nasprotno, vedno glasnejši je postajal. Tedaj se je zasvetilo tik pred Kratkorepcem dvoje majhnih, kot blisk svetlih oči. Kratkorepec se je stisnil k svojemu tovarišu in zavpil na ves glas. Toda že so se zasadili ostru zobje v njegov desni uhelj. Od bolečin in strahu je izgubil zavest.

Ko se je spet zavedel, je opazil ob sebi Hitronožca, ki mu je lizal povešeni uhelj, v katerem je čutil strašne bolečine; zdelo se mu je, kakor da

ima uhelj odtrgan.

»Ali je še cel?« je vprašal, stokajoč od bolečin.

»No, cel je še,« je dejal Hitronožec. »Toda ni mnogo manjkalo, pa bi bil brez njega, mogoče tudi brez glave. Precej opravka sem imel s to preklicano podlasico, preden sem jo spravil iz luknje!«

Kratkorepcu se je rana celila počasi. A to še ni bilo najhuje, čeprav ga je Hitronožec večkrat dražil, češ, da bo zdaj s pregriznjentim uhljem tako grd, da ga živahna Glod glod niti pogledati več ne bo hotela. Huje je bilo nekaj drugega: Kratkorepca, ki se je zunaj bal Mesarice in divjega Dolgo-uha, je bilo odslej še bolj groza pod zemljo.

A tedaj ju je zadelo novo zlo. Lepega dne je izginilo s sosedne njive korenje, kmalu potem se je izpraznilo ogromno repišče in naposled so stali na zelniku samo še kratki koceni, o zelnih glavah ni bilo ne sluha ne duha. Hitronožec se je rotil pri svetlem soncu, da se mu je zgodila vnebovpijoča krivica.

»Kaj pa bova zdaj jedla?« je spraševal Kratkorepec v strahu. »Ne boj se, nekaj bova že našla,« je ob takih prilikah odvrnil Hitronožec, čeprav sam ni vedel, kako in kaj. »To je napravil človek, ki ni vreden, da sije po njem sonce!« je udaril z nogo tako srdito ob tla, da se je zemlja stresla. »A zapomni si, Kratkorepec, prišel bo čas, ko se bo vse, kar hodi po zemlji, leze pod njo in leta nad njo, uprlo temu okrutnežu in ga prisililo, da bo služil nam!«

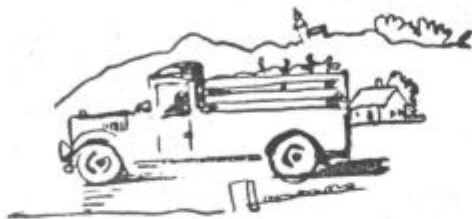
Te besede so jima kaj malo pomagale. Prisiljena sta bila, da sta si hodila vedno dalje iskat kaj za pod zob.

Ko sta se nekega popoldneva približala hišam, je Kratkorepec ne daleč od sebe zapazil dva človeka z nenavadno dolgo palico v rokah. Takoj je Hitronožca opozoril nanju. Ta pa je

utegnil samo še krikniti »bežil« in že je planil v najbližji grm. Kratkorepec pa za njim.

V tistem trenutku je počilo, da so Kratkorepcu skoraj oglušela ušesa. Hotel je skočiti iz grma, a Hitronožec mu je zaklical:

»Ne gani sel Vidiš, to je človek s svojim najokrutnejšim orožjem, s puško! Samo dvigne to svojo čudno palico, pomeri, počni in že je po tebil«

Tedaj se je oglasilo lajanje psov. Ker je prihajalo vedno bliže, je Hitronožec vzklil: »Zdaj se pa reši, kamor moreš!« in planil iz grma. Kratkorepec pa se je še globlje splazil med grmovje. Spet je počilo. Nato še dvakrat. Kratkorepcu je srce kar razbijało v prsih. Lajež se je približeval in že se je zakadil v grm ogromen pes. Kratkorepec je zacvilil in pobežnil iz svojega skrivališča. Spet je počilo. Tedaj ga je zaskelilo v desnem uhlju in tema mu je stopila pred oči, toda bežal je, ne misleč, kam hiti, in ne videč ničesar okoli sebe. Vedno silneje in hitreje je dirjal, dokler ni zadel z glavo ob nekaj trdega in se zvrnil na tla. Ko je spregledal, pa je zagledal nad seboj človeški obraz. Hotel je pobežniti, a že so ga zgrabile močne roke, ga dvignile visoko, nato pa treščile nekam v globino.

Kratkorepec je že mislil, da je izgubljen, ko je zaslišal nad seboj prijazen glas

»Priateljček, smolo si imel! Če se ne bi bili tu ustavili, pa bi jo bil porisal.«

Zdaj se je Kratkorepec opogumil in se ozrl navzgor. Opazil je tik nad seboj veliko glavo svojega znanca s ceste, voľa Plavca. Na drugi strani pa je stal njegov pajdaš Belec. Razveselil se je in ju nagovoril:

»Kako pa sta prišla vidva sem? Kje sploh smo?«

»Kje smo?« je Plavec počasi zmajal z glavo, nato z jezikom odgnal sitno muho in nadaljeval. »V tovornem avtu

smo in vsak čas se bomo odpeljali v Ljubljano. To je najina poslednja pot. A kaj bi pravil o tem!« je Plavec naglo končal in se ves otožen zagledal skozi špranjo.

Kratkorepec ni vpraševal dalje, ker ga je vsega potrla vest, da bo zdaj za vselej moral zapustiti Majdico, na katero je zadnje čase vedno češče mislil. Potem se je domislil, da bi jo morda še lahko videl, saj njen dom stoji ob cesti in ona večkrat postaja ob vrtnih vratih. Poiskal je majhno špranjo in nepremično zrl skozi. Tedaj je nekaj zahrumelo, Kratkorepec se je prestrašil in začel tekati sem in tja, a Plavec ga je potolažil, češ, da ni nič hudega. Kmalu potem so se tla pod njim stresla in hiše, drevesa in brzojavni drogovji so se premaknili in začeli teči mimo. Čez nekaj trenutkov je opazil svoj nekdanji dom in Majdico, stoječo pri vrtnih vratih. Čeprav jo je videl samo bežno, vendar je opazil, da je vsa objokana. V srcu ga je stisnilo, ves obupan ji je pomahal in vzklil:

»Z bogom, Majdica! Če bo le mogoče, se bom vrnil in potem te ne bom nikoli več zapustil!«

III.

KRATKOREPEC SE BORI ZA »STARO PRAVDO«

Bilo je že daleč od Maribora, ko se je Kratkorepec nekoliko potolažil in ga je spet prevzemala prirojena radovednost. Z zanimanjem je gledal skozi špranjo in se čudil mimohitečim travnikom, njivam gozdovom in hišam. A čim dalje je opazoval, tembolj se mu je motilo v glavi; naposled že ni več videl drugega kakor zelenorumeni trak, ki je drvel mimo. Zdaj bo konec sveta, si je dejal. Ko je svoj strah razodel Plavcu, se je ta dobrovoljno nasmehnil in dejal:

»Vidi se ti, da še malo veš o svetu in življenju! Saj se ne premikajo hiše in drevesa, marveč mi! A kljub temu drvimo v pogubo!«

»V kakšno pogubo?«

»Kakor sem že rekel, je to najina poslednja pot,« je nadaljeval Plavec, Belec pa je zdaj pa zdaj kot v znak soglasja pokimal z glavo. »Peljejo naju namreč v ljubljansko klavnico. Že jutri se bo bela Ljubljana gostila z našim mesom.«

(Dalje prihodnjik.)

Gabriel Scott:

S I V K A

Obraz je izginil, dvoje lesenih cokelj je pridrselo po hodniku in slišali sta, kako je nekdo odrinil zapah.

Ključ se je obrnil.

Pred vrati je stala gospa s svetiljko v roki in tako vesela je bila, da se ji je obraz kar razlezel.

»Dober večer, Sneženka! No, no, saj sem zmerom rekla, da take mačke, kakor si ti, ni na vsem svetu!«

In ko je zagledala Sivko:

»Kaj, tako srčkano muco si privedla s seboj? No, če znaš prav tako dobro loviti, kakor si srčkana, mi boš res od srca dobrodošla, saj se je zdaj zaredilo toliko podgan, da moram zvečer jemati polena s seboj v posteljo, da lahko vržem kaj za njimi!«

»Hov,« se je oglasil Klavž za njo. Naščeperil se je in pokazal zobe. Zdaj pa je bila gospa njegovega lajanja že sita. Pošteno ga je oštela in mu ukazala, naj se vrne v kot.

»Tako je lezi, drugače bo palica pela,« mu je zagrozila.

Tako prijazne stare gospe Sivka še svoj dan ni videla. Ko sta prišli v sobo, je dobila vsaka veliko skledico mleka in velik kos potice, ki jo je bila gospa sama spekla. Potem jima je pripravila imenitno mehko posteljo na svojem najboljšem stolu, ki ga je potisnila v topel kot. Pri tem je obe brez prestanka hvalila.

»To je pa res sreča, da sta prišli,« je rekla. »Nisem vedela, kaj bi bilo drugače z menoj. Tako stara in polomljena sem že, da se komaj še vlečem po sobi, drugače bi bila že davno prišla po Sneženko. Če ne bi imela še Klavža pri sebi, bi me podgane nekega lepega dne pri živem telesu snedle. — Zdaj pa upam, da jih bosta kar se da polovili in pobili. Pri večini vrat so že močje luknje, tako da se bosta lahko izprehajali po vsej hiši. Večno vama bom hvaležna, če bosta meni, stari ženi, vsaj za nekaj časa pomagali do nočnega miru.«

Sivka in Sneženka sta razumeli slednjo besedo. Udobno sta ležali na njenem stolu, predli dreto, kakor za stavo in gledali ženo s svojimi velikimi rumenimi očmi.

»Kar mirni mi bodite,« sta si mislili, »če bi hoteli lenariti, ne bi prišli sem.«

»Ali ne bova kmalu začeli,« je čez nekaj časa vprašala Sivka.

Mikalo jo je že, da bi poizkusila svoje kremplje.

»Da,« je odvrnila Sneženka, »samo toliko morava še počakati, da bo vse v hiši tiho.«

Nad sobnim stropom je nekaj zaropotalo.

»No, no,« je rekla gospa, »le počasi tam gor! Če bi bila nocoj namestu vas, bi se vsekako malo drugače vedla. To mi lahko verjameš, svojat podganja.«

Potem je pokimala Sneženki in Sivki in se začela počasi slačiti. Položila je svoje lesene coklje lepo pred posteljo in obesila nogavice čez stolovo naslonilo, nato pa zlezla v posteljo in si privezala pod vratom nočno čepico.

»Lahko noč,« je rekla in upihnila luč. »Če bi vama lahko kaj pomagala, bi to prav rada storila, toda, saj vem, najbolje bosta sami opravili.«

Zdaj je bilo že docela tiho v sobi, samo Klavž je časih zasmrčal v svojem kotu, sicer pa ni bilo čuti glasu. Tedaj je Sneženka dvignila glavo, pokazala kremplje in se potegnila.

»Zdaj se pa začne,« je šepnila in skočila neslišno na tla.

»Le pojdi za menoj!«

Po teh besedah se je splazila skozi mačjo luknjo.

SESTNAJSTO POGLAVJE

Strašna bitka

V taki stari hiši je mnogo čudnih koticov. Omare in skrinje so ob straneh, povsod vodijo stopnice, stare tužice in rjaste peči leže povsod, kotel za varjenje piva, ognjišča, peči za peko, nekakšno kolo in naposled zgoraj parna, kjer leži vsakovrstna navlaka, starine in druga ropotija. Tu so se še lahko podgane skrivalnice, tekale so med stenami sem in tja, skakale čez zaboje, omare in okrajke, da je ropotalo in treskalo po vsej hiši. Tu so se lahko tudi pretepale ali pa so v miru in pokoju gradile svoja gnezda. Tako podstrešje je za vse mogoče reči uporabno. Tu so imele veselice in posvetovanja, tu so se med seboj klale, če niso imele nobenega pametnejšega opravka.

Sneženka se je splazila kar naravnost po stopnicah, ki drže na podstrešje, in Sivka ji je za petami sledila. Tako tiho, tiho sta stopali, tako mehko sta šumela in prasketala, in v nekem kotu pa je neprestano čivkalo in žvr-golelo.

Bums! — je zadonelo nad njima; v stenah se je začelo glodanje in med deskami in tramovi je bilo dirkanje in vrvenje bums, bums! Slama in papir sta šumela in prasketala, in v ičem kotu pa je neprestano čivkalo in žvr-golelo.

Toda čim hujši je bil robot, tem opreznejši sta se plazili Sneženka in Sivka dalje. Stiskali sta se k tlom in se delali tako majhni in nizki, kolikor sta mogli, — naposled pa sta se zmuznili kakor dve kači skozi luknjo na podstrešje. Tam se je skrila vsaka za svoj zaboj in prežeče iztegnila vrat.

Sivka je videla v svojem življenju že obilo podgan, toda toliko skupaj kakor tu, jih ni še nikjer srečala. Kar v kopicah so tekale po podstrešju, lezle vzdolž ob stenah in plesale po kotih. Nekatere izmed njih so stale pokoncu kakor veverice in držale sorednje noge ob gobčkih, kakor bi z njimi jedle, druge pa so stale na zadnjih nogah in loviše vrv, ki je bingljala od stropa. Dve sta se trudili z ovčjo kožo in jo tako težko vlekli da sta se morali po trebuhu pomikati dalje. Ena je privarila prazno, okroglo škatlo za presno maslo; šla je po dveh nogah in z drugima dvema je potiskala škatlo dalje, kar se ji dela moč. Ena je spet kaza-

la svoje umetnije v plezanju po vrvi ali tako nekako. Plesala je po naslonilu starega stola in še malo se ji ni vrtelo v glavi. Druga je spet igrala tesarja, ker je žagała in skoblala mogočen tram. Skoraj vse so bile velike in debele, da bi se človek kar zgrozil. Najdebelejši pa je bil tesar. Njegov hrbet je bil tako širok kakor hrbet šesttedenskega psa, in iveri, ki jih je klal, so bile debele kakor vžigalice.

»Tu ostani.« je šepnila Sneženka, »potem se bom splazila zadaj na drugo stran in dobila jih bova v sredo!«

Kakor jegulja se je zvila med nekaj velikih sodov in brez šuma izginila v temi.

Sivki se je zdelo, da je poteklo neizmerno dolgo, preden je prišla Sneženka tja, kamor je bila namenjena.

Neprestano je strmel v tesarja in ga merila od glave do repa.

»Zaradi mene si lahko močan, kolikor hočeš biti.« si je mislila, »ne bojim se te pa prav nič!«

Podgana s škatlo za presno maslo je zašla med kup opeke in ni mogla niti za korak dalje, čeprav se je trudila, da bi odrinila opeko in popravilo pot. Tisti, ki je imela ovčjo kožo, ni šlo tudi nič bolje. Prišlo ji je sicer več podgan na pomoč, toda vsaka je vlekla na svojo stran Najpametnejša med njimi je bila tista, ki je sedla na sredo kože in jo začela glodati. Pustila je, da so jo štiri druge vlekli sem in tja in se ni prav nič menila za vse njihove napore. Kolikor je mogla, se je najedla kože, druge je pa pustila, da so se pripravale in kričale...

Zdajci je opazila Sivka dve lesketa-joči se piki na drugem koncu podstrešja. Prav tedaj je tudi podgana na stolovnem naslonilu presunljivo zažvižgala in telebnila na tla. To je moral biti znak za nevarnost kajti, ena dve, tri, je podstrešje oživel. Po kotih je kar mrgolelo podgan, z vseh robov so skakale, pa niso mogle odkriti svojih lukenj.

Nekatere so hotele iti sem, druge tja. Ena je zlezla pod star, razgrizen časniki, druga se je skrila v razbit vrč. In nekaj jih je brez glave skakalo sem in tja in niso vedele ne kod ne kam... Toda preden je še mogla katera izmed njih uiti, je skočilo nekaj velikega bellega v sredo med nje.

»Dajte mi rok!«

Griša Koritnik:

Viljem Tell

Na začetku štirinajstega stoletja je bil v švicarskem kantonu Uriju za cesarskega namestnika in upravitelja Herman Gessler, ki je tako kruto zatiral svobodoljubne Švicarje, večidel kmečko prebivalstvo, da so le-ti nazadnje zgrabili za orožje, da bi se rešili nasilnega habsburškega oblasti. Razvpiti trinog je na vse mogoče načine kazal mržnjo in prezir do svojih podložnikov. Kdorkoli je bil pri njem v nemilosti, tistega je dal zapreti v ta ali oni utrjeni grad, mu zaplenil premoženje in mu razgnal svojce po širnem svetu.

Junaški Švicarji pa seveda niso klonili, marveč so po svoji strani kljubovali nasilni gosposki, snovali skrite zarote in prisegli maščevanje. Do večjega upora zatiranih kmetov je prišlo na Silvestrovo leta 1308; torej ravno pred šest tridesetimi leti.

Upravitelj Urija Gessler je že dalj časa slutil in pričakoval upor. V zavešti, da bo lahko opravil s slabo oboroženim kmečkim prebivalstvom, če se bo le-to hotelo siloma zoperstavljati njegovim ukazom, je storil vse mogoče, da bi še bolj podpihoval in podžigal ljudsko nejevoljo. Vse mu je šlo prav pri njegovem zahrbtnem snovanju.

V mestu Altdorfu je dal ob cesti zasadi v tla visok drog. Nanj je nataknil svojo čepico, ki naj bi bila znamenje cesarske oblasti. Kdorkoli je prišel mimo, je moral Gesslerju izkazati svojo vdanost in čast s tem, da se je odkril in pripognil pred njegovim pokrivalom.

Neki dan je prišel v Altdorf splošno znan in priljubljeni kmet Viljem Tell s svojim sinčkom. Tell je bil mož visoke, krepke postave, orlovske bistrih oči in poštenega preprostega srca. Daleč naokoli je slovel tudi kot izboren strellec. Prišel je v bližino droga, na katerem je bila lepo izvezena Gesslerjeva čepica. Kdorkoli je stopal mimo, najsi je bil vojak ali pa preprost kmet, se je spoštljivo priklonil in odkril.

Tell se je ustavil in prezirno gledal ta prizor. Poveljnik Gesslerjeve straže je zapazil, da se prišlec ni priklonil in odkril pred drogom.

»Zakaj nisi izkazal dolžne časti našemu visokemu gospodu Hermanu Gesslerju?« je zakričal nanj.

»Ne vem, zakaj naj bi se klanjal pred njegovim pokrivalom ali pa tudi pred njim samim,« je odločno odvrnil neustrašeni kmet.

Poveljnik straže je imel Tellov odgovor za žalitev in zapovedal je straži, naj kmeta prime in zveže. Straža je to storila; med množico, ki se je med tem zbrala okoli Tella, je nastalo vpitje in prerivanje.

Gessler je slišal hrup in prihitele straži na pomoč.

»Zakaj si dal zvezati tega moža?« je vprašal poveljnika straže.

»Odrekel je pokorščino in se ni hotel odkriti pred tvojim pokrivalom,« je odvrnil poveljnik. »Ko pa sem ga hotel odvesti v zapor, so se zbrali njegovi tovariši in ga skušali siloma oprostiti.«

Gesslerju se je namršilo čelo. Upri je pogled v ujetnika in spoznal v njem slovečega strelca Viljema Tella. Na mah mu je šinila v glavo hudobna misel, kako ga bo najprimerneje kaznoval.

»Baha! si se, da si neprekosljiv strellec, ki nikoli ne izgreši tarče. Zdaj boš imel priložnost, da boš dokazal svojo spretnost.«

Gessler je ukazal, naj mu prinese jabolko. Nato je poklical Tellovega sinčka in mu z lastno roko položil jabolko na glavo.

»Streljaj v to jabolko,« je zapovedal Tellu.

»Nikoli, rajši na mestu umrem,« se je upri kmet.

Nasilnik pa je bil neizprosno s svojim ukazom. »Bahaš se, da nikoli ne izgrešiš. Streljaj torej v jabolko, ali pa boš s sinom vred mrtev.«

Nato so očete in sina postavili za kakih sto korakov narazen. Ljudstvu je od groze zastajala sapa. Gessler je z napeto pozornostjo opazoval Tellove kretnje. Videl je, da je Tell skrnil eno puščico pod telovnik. Drugo puščico pa je kmet pripel k tetivi in pomeril.

Strelca je švignila in hip nato je jabolko padlo sinčku v glavo.

»Krasno si streljal,« se je namuznil Gessler, zakaj si skrnil tisto puščico pod telovnik?«

»Le-ta je bila znamenjena za tvoje sr-

ce, če bi bil s prvo ustrelil sina,« je odkrito izjavil Tell.

Gessler je bil ves iz sebe od togote. Ukazal je Tella vreči v okove in ga odvesti v trdnjavsko ječo v Kussnachtu. Ta grad je stal na drugem bregu Lucernskega jezera.

Ko je bil čoln s Tellom in Gesslerjem in njegovo stražo že daleč od obale, pa je nenadoma nastal velik vihar; viharji niso redkost na tistem jezeru.

Tell je bil na glasu kot izboren veslač, in v skrbeh za svoje življenje ga je Gessler vprašal, ali bi jih mogel z veslom srečno privedi do brega. Tell je seveda pritrnil, na kar so mu odvezali okove in mu dali veslo v roke. Pod njegovo krepko in spretno roko se je čoln spet pomiril. Srečno je Tell priveslal do nekega mesta ob bregu, ki mu je bilo dobro znano še od mladih dni. Tu se je sklenil rešiti. Bliskoma je izpustil veslo, pograbil svoj lok in puščice na dnu čolna in se pognal na kopno. Med dolgim skokom je z eno nogo odpanil čoln od obale, tako da je bil na

mah varen pred svojimi sovragi. Iz skrivališča je nato opazoval, kaj bo z Gesslerjem in njegovim spremstvom. Le-ti so se po naporni borbi z viharjem in pobesnelimi valovi nazadnje le rešili in stopili na suho.

Tellu so bile dobro znane vse skrite gorske poti in steze. Vedel je, kod se bo moral Gessler vračati proti domu. Z lokom v roki se je Tell skrtil v zasečo in čakal na uro maščevanja.

Ves dan je čakal, a nasilnika ni bilo od nikoder. Šele proti večeru je Tell zaslišal iz daljave peketanje konjskih kopit. Kmalu za njim je razločil glas zopernika Gesslerja.

Gessler je prihajal mimo. Tell je odpel strelico in nasilnik se je mrtev zgrudil s konja.

Gesslerjeva smrt je bila znak za splošen kmečki upor. Na Novega leta dan leta 1308 so tlačani zgrabili za orožje in naskočili utrjene švicarske gradove. Usoda avstrijskega in graščinskega nasilja je bila s tem zapečatena.

Jutrovčki pišejo

Dragi stric Matic! Zopet se po dolgem času oglašam! Napisala sem ti par vrstic za tvoj novi natečaj: Zakaj morajo vsi delati? In moj odgovor se glasi: »Brez dela ni jela!« Torej sedaj pričnimo z mojo skromno zgodbico:

»Kaj je to življenje?« tako se vsak večer vprašujem, ko sem sama. In taven, skrivnosten glas mi odgovarja: »Življenje je ena sama bridkost, eno samo trpljenje — za tistega, ki ne dela! Torej zato pridno vsi na delo! Delajmo vsi, čeprav bomo poleg morda gladovali, ah, kaj zato! Vse to bo končno povrnjeno — stokrat poplačano — saj smo delali!« Delo, delo!« Ti sladka, dobrote polna beseda! Koliko ljudi je na tem svetu, ki čakajo dneve — tedne — cela leta, da bi dobili — delo! A koliko jih je, ki zaman čakajo, zaman hrepenijo, zaman šepetajo sladko besedico — delo! To malo besedico, ki pa lahko pomeni premoženje za tistega — ki jo izpolnjuje. Takim ljudem je treba dati dela... Zakaj le če bodo vsi ljudje delali in se trudili, le tedaj bo prišla sreča in blagostanje v družino in v državo.« Tako mi šepeta skrivnosten, tajen glas in jaz mu ver-

jamem! Tudi jaz bom delala, kar bo v moji moči. »Delaj, zakaj v delu je sreča!« to je sedaj moje načelo. In tega načela se bom oklepala prav tako, kakor se oklepa nesrečni brodolomec — skale — edine svoje rešitve. Stric Matic! Upam, da ti bo moj spis všeč in da se ne bo izgubil v nesrečnem kosu, ki je pogoltnil že toliko pisem in s tem onesrečil tistega, ki ga je pisal in se z njim trudil! S tem upanjem te prav lepo pozdravlja tvoja

Estera Šest, uč. III.c razr. v Ljubljani na Poljanah

Kar nikdar ni bilo in nikdar ne bo. Nekoč sem se sprehajal po travniku. Kar pridem do njive, kjer je raslo žito, utrgam eno steblo in po njemu splezam v nebesa. Stopil sem na oblak, ki je bil trd kakor kamen. Nastal je veter, oblak se je preobrnil in padel sem na zemljo. Pri padcu na zemljo sem se zaril globoko v njo. Tedaj se spomnim, da imam doma lopato. Hitro sem stekel ponjo in se odkopal.

Majnik Franci, uč. IV. a razr. v Zg. Šiški 265.

Zakaj morajo vsi ljudje delati? Bog je ustvaril zemljo zato, da jo človek pridno in skrbno obdeluje. Delati nas učijo starši že v mladosti. V mladosti moramo delati, da bomo na stara leta v miru brez vsake skrbi. Delo je koristno. Vsak človek se mora pač truditi s telesnim ali duševnim delom. Star pregovor pravi: »Brez dela ni jela.« Že iz tega sklepamo da človek, ki nič ne dela, tudi naj ne je. Kmetje in delavci se trudijo od ranega jutra do poznega večera, da si zasluže kruh in potrebno. Če hočemo, da bomo imeli, kedaj kaj, se bomo morali truditi.

Vodlak Pavla, učenka 4. razreda v Braslovčah.

»Zakaj morajo vsi ljudje delati!« Delati moramo zato, da si zaslužimo za naš vsakdanji kruh. Z delom si tudi krepimo mišice. Delo je lahko duševno ali telesno. Narodni pregovor pravi »Kdor ne dela naj ne je«. Tudi mi otroci se moramo vaditi delati. Potem ko bomo veliki, se bomo lotili vsakega dela. Delo nam ne bo nikdar škodovalo. Če doma vidimo, da drugi težko dela, pojdimo in mu pomagajmo. Zato pa delajmo da bomo imeli za naš vsakdanji kruh.

Balant Drago, učenec 4. razr. Ij. šole v Braslovčah.

Dragi stric Matic! Hočem ti povedati kratko zgodbo o imenitnem potovanju.

Pri nas je bil na stanovanju neki profesor Dolgouh. Kakor vsi profesorji, tako je tudi on hotel raziskavati podnebna telesa. Z Dolgouhom sva ob počitnicah izumila tako letalo, ki ni potrebovalo pilota. In res, spustila sva se v višine, tako sva najprej priletela na solnce. Na solncu sva se malo opekla pa nič zato. S solnca sva šla malo pogledat na luno; od koder so naju takoj izgnali. Ker tam prebivajo, tako veliki ljudje, kakor pri nas drevesa. To je bila najina sreča, ker drugače bi še dolgo blodila po vesolstvu in se še mogoče ne bi nikdar več vrnila, to bi bilo žalosti.

Branko Golob, I. razr. mešč. šole v Sv. Lenartu v Slov. gor.

Na Marsu. Nekega dne sem sklenil, da obiščem Mars. Šel sem na Severni tečaj. Ko sem dosegel cilj, zagledam dvanaest stebrov v krogu. Naenkrat začujem brnenje. V zraku zagledam

balon. Vstavil se je sredi stebrov. Iz balona so stopili ljudje, ki so imeli oči kakor polži. Vprašal sem jih, kdo so. Rekli so, da so iz Marsa. Prosil sem jih, da me vzamejo s seboj. Šel sem v balon na stol. Ko smo prišli na Mars so mi vse razkazali. Moko in kruh so delali v tovarnah, zato niso obdelovali njiv. Ko smo prišli na letališče sem zagledal velikansko kroglo. Začel sem teči, da bi jo prej videl, a spremljevalec me je zadržal in rekel, da kdor stopi v bližino krogelje, se spremeni v nič. Ker nisem bil sposoben za Mars, so me že prihodnji dan odpeljali na zemljo. Kakor vidiš, sem se vrnil živ domov.

Modic Dimitrij, uč. 5. r. II. deške os. šole v Mariboru.

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih števil so pravilno rešili:

Juran Boris, uč. III. razr. vadnice v Mariboru, Brenčič Gabrijela, uč. I. a razr. drž. ženske real. gimn. v Ljubljani, Ožir Ančka, uč. IV. razr. ljudske šole v Braslovčah, Marion Flere, uč. IV. razr. v Ljubljani, E. Štravs, uč. V. razr. v Hrastniku.

G. A.: *»Ob materinem grobu«* — pesem na žalost še ni zrela za tisk. Vsebinsko je še nekako, a obliki niste kos. Morda bi Vam šla proza bolje izpod rok?

★

Pozor, Jutrovčki! Spisi in sestavki, ki jih pošiljate uredništvu, ne smejo biti prepisani iz drugih listov ali knjig! Kdor sam ni zmožen sestaviti kratkega spisa, naj se rajši ne loti posla. Prepisani sestavki pa sploh nimajo vrednosti in spravljajo strica Matica samo v slabo voljo

★

B. J. *dijak kl. gimn. v M.:* Na žalost smo Tvojo ljubko pesem prepozno prejeli; tedaj je bila naša velikonočna številka že urejena. Če imaš doma še kakšno pesem, ki ni vezana na čas, jo pošlji čimprej stricu Maticu na ogled.

★

Stric Matic se vsem Jutrovčkom, ki so mu želeli vesele praznike, iskreno zahvaljuje za pozornost in upa, da ni nihče izmed njegovih prijateljev in prijateljic zbolel zaradi dobrih potic in pirhov.

Manica:**Glava in klobuk**

Ciganček Janoš spleza na češnja in se naje sladkega sadu. Se celo žepe si napolni s češnjami. Nato spleza spet na tla in izdevlje sočni sad iz žepov v klobuk.

V tem pride mimo razposajen gozdarjev sin Lenart, stopi k Janošu, mu potegne klobuk iz rok in se ponorčuje:

»Vedi ciganček, da glava in klobuk spadata skupaj!«

Komaj to izusti, že posadi klobuk s češnjami vred na Janoševo glavo in sicer tako trdo, da se rudeči sok stlačenih češenj pocedi po cigančetoem vratu.

Janošu se v divjem srdu zablešče črne oči ali kaj pomaga, ko pa je zlobni Lenart toliko večji in močnejši, da mu ubožec ni kos.

»Ha, ha, ne glej me tako besno, no! Posebne škode ti nisem storil. Pojdi se umit, vode si potrebna, ker si itak dovolj umazan,« se dalje surovo norčuje Lenart.

Janoš stisne ustnice, odstrani izpod klobuka zmečkani sad in se odpravi k bližnjemu potoku, da se umije.

A tudi Lenart gre v tisto smer in ko pride do potoka, stopi na brvi in se od tam še vedno reži Janošu, ki si doli pod brvjo umiva onesnaženi vrat.

Tisti hip potegne močan veter in — vŕšk — odnese Lenartu z glave klobuk, ki parkrat zapleše v zraku, nato pa pade v potok.

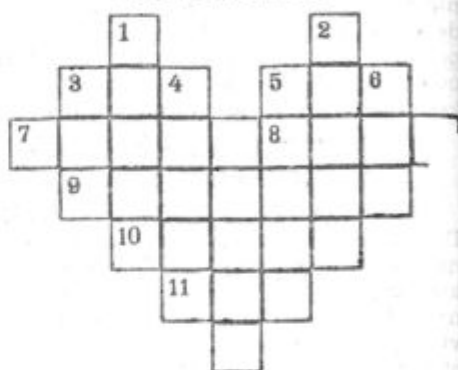
Lenart počene na rob brvi in skuša s palico vjeti plavačoči klobuk.

Janoš to opazi. Na novo se zasvetijo njegove črne oči. Urno kakor mačka in pritajeno kakor duh se pojavi na brvi Lenartu za hrbtom in — bumf — se zaleti vanj tako silno, da Lenart iz-

gubi ravnotežje in pade, kakor je dolg in širok v deroči potok.

»Glava in klobuk spadata skupaj,« zakriči za Lenartom Janoš, ki se mu v zadovoljnem in prešernem smehu bieste beli zobje.

Preden se prestrašeni Lenart osvobodi neprosto voljne in mrzle kopeli, je ciganček že daleč, daleč.

Križanka

Vodoravno: 3. ribiška mreža; 5. izrastek na glavi; 7. rak; 9. vrtna cvetica; 10. opica; 11. priostrena skala.

Navpično: 1. puščavski veter; 2. enota uteži za drage kamne; 3. spravišče medu; 4. slaščica; 5. apnenasta ilovica; 6. življenje v spanju; 8. zver.

Kvadrat IV

1	2	3	4
			N
2			F
3			R
4	N	E	H

1. cerkveni glasnik; 2. kmečko orodje; 3. otok v gornjem Jadranu; 4. —.

Rešitev kvadrata III

1. gong; 2. osel; 3. nebo; 4. glog.

Rešitev velikonočne križanke

Vodoravno: 2. kor; 4. galeb; 6. kole-dar; 8. Velika noč; 9. sin; 10. raj.

Navpično: 1. kolek; 2. kalin; 3. re-der; 4. Golija; 5. Banat; 6. les; 7. roj.